

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **R. N.**, zast. JUDr. Vladimírem Dvořáčkem, advokátem, se sídlem Sokolovská 32/22, Praha 8, proti žalované: **Vězeňská služba, Vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Praha Pankrác**, se sídlem Soudní 988/1, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 5. 2. 2025, č. j. 6 A 65/2024-47,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 5. 2. 2025, č. j. 6 A 65/2024-47, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku městského soudu, jímž byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 28. 5. 2024, č. j. VS-113253/ČJ-2024-800232. Tímto rozhodnutím žalovaná zamítla odvolání stěžovatele a potvrdila rozhodnutí speciálního pedagoga žalované ze dne 22. 5. 2024, sp. zn. VS -113253/Čj-2024-800232, o uložení kázeňského trestu.

[2] Prvostupňovým rozhodnutím byl stěžovatel shledán vinným, že dne 16. 6. 2023 od 9:45 do 10:45 hodin během urologického vyšetření v civilním zdravotnickém zařízení Fakultní Thomayerovy nemocnice v Praze vyzvedl v nestřeženém okamžiku tam specifikovaný mobilní telefon zn. Pelitt Steel, černé barvy (dále jen „mobilní telefon“), ukrytý na toaletě, který zde po předchozí domluvě umístila jeho družka L. W., ten následně u sebe ukryl, pronesl do objektu žalované a ukryl ho na přesně nezjištěném místě. Tímto žalobce porušil § 28 odst. 3 písm. b) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 169/1999 Sb.“). Stěžovateli byl uložen kázeňský trest celodenního umístění do uzavřeného oddílu na 10 dnů nepodmíněně, a vedle toho mu byl uložen kázeňský trest propadnutí věci (mobilního telefonu).

[3] V **žalobě** stěžovatel namítal nezákonnost napadeného rozhodnutí, neboť správní orgány dostatečně nezjistily skutečný stav věci. Správní orgány dle stěžovatele především nesprávně posoudily otázku existence či neexistence předchozí dohody stěžovatele s por. Mgr. T. B. Stěžovatel mimo jiné poukázal na časovou prodlevu mezi sepsáním úředního záznamu o kázeňském přestupku ze dne 26. 1. 2024, sepsáním záznamu ze dne 23. 6. 2023 a výzvou k vydání mobilního telefonu, k níž došlo dne 28. 6. 2023. Vzhledem k časté komunikaci, která probíhala mezi ním, L. W. a por. Mgr. T. B. je zřejmé, že stěžovatel byl v pozici informátora a existovala zde dohoda o jeho přemístění do jiné věznice. Dále stěžovatel upozornil na nesprávný postup správních orgánů v souvislosti s uložením kázeňského trestu a na neúplnou spisovou dokumentaci.

[4] **Městský soud** žalobu neshledal důvodnou a zamítl ji. Námitce nesprávného nebo neúplného zjištění skutkového stavu správními orgány městský soud nevyhověl. V této souvislosti uvedl, že protiprávní jednání stěžovatele bylo prokázáno vícero důkazními prostředky, které nevykazovaly žádné rozpory.

[5] Novou skutkovou verzi, tedy, že stěžovatel jednal s vědomím pověřeného orgánu žalované (zaměstnance oddělení prevence a stížností žalované), stěžovatel předestřel až po zahájení kázeňského řízení, přibližně až po půl roce od šetření GIBS a žalované, přestože mu nic nebránilo v tom, aby ji sdělil přímo příslušníkům GIBS. Častá komunikace mezi stěžovatelem a por. Mgr. T. B. byla vysvětlena tím, že stěžovatel měl ve věznici postavení informátora a L. W. byla prostředníkem. Ze stěžovatelem předložených důkazních prostředků však nevyplývá, že by por. Mgr. T. B. měl o jeho plánu s mobilním telefonem povědomí. Časová prodleva několika dní mezi oznámením o držení mobilního telefonu stěžovatelem a jeho vydáním a mezi oznámením o držení mobilního telefonu a zahájením kázeňského řízení, byla dle městského soudu logicky vysvětlena, přičemž tyto důvody mají oporu ve správním spisu.

[6] Trest celodenního umístění do uzavřeného oddílu na 10 dnů nepodmíněně městský soud shledal přiměřený závažnosti spáchaného kázeňského přestupku; na tom nic nemění skutečnost, že správní orgány nepřesně zohlednily výpis odměn a pochval a nesprávně přičetly stěžovateli k tíži jeden zahlazený kázeňský trest. Ani námitku nekompletnosti správního spisu neshledal městský soud důvodnou. Spis byl veden formálně bezchybně a není důvod pochybovat, že listiny v něm založené představují kompletní dokumentaci. Městský soud poznamenal, že stěžovatel neoznačil důkazy k prokázání toho, že čestné prohlášení L. W. s úředně ověřeným podpisem vůbec existuje.

[7] V **kasační stížnosti** stěžovatel namítá kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Předně konstatuje porušení čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). V řízení před městským soudem totiž trval na nařízení jednání ve věci, následně ve věznici obdržel předvolání k jednání, avšak reálně mu nebylo umožněno se jednání osobně zúčastnit. Podle stěžovatele je obvyklou praxí, že v případě předvolání k jednání účastníka řízení, který se nachází ve výkonu trestu, je současně požádáno o eskortu k jednání nebo o zajištění účasti na jednání prostřednictvím videokonference. Účastník řízení se sám nemůže domáhat eskorty, neboť k tomu nemá žádné prostředky. Zástupce stěžovatele při jednání upozornil na to, že nebyl naplněn předpoklad jednání bez účasti stěžovatele; předseda senátu tuto námitku odmítl.

pokračování

s tím, že „oni to tak nedělají“. Podle stěžovatele tím bylo porušeno jeho právo osobně se účastnit jednání a řádně se k věci vyjádřit. Sám se přitom na jednání pečlivě připravoval.

[8] Stěžovatel dále podotýká, že mu bylo soudem vyčteno, že námitku ohledně jednání s vědomím pověřeného orgánu (zaměstnance oddělení prevence a stížnosti žalované) uplatnil u žalované až po zahájení kázeňského řízení, tedy až po půl roce od šetření GIBS, jakkoliv mu nic nebránilo učinit tuto námitku dříve a přímo vůči GIBS. Městský soud zcela opomněl žalobní námitku, že pokud měl por. Mgr. T. B. skutečně v úmyslu použít výpovědi a důkazy vzniklé na základě domluvy, nemohla v nich být zmínka o předchozí domluvě. Z textových zpráv z července a srpna 2023 vyplývá, že spolupráce mezi stěžovatelem a por. Mgr. T. B. pokračovala, a to mj. také ohledně jeho přemístění do jiné věznice. Tyto zprávy mají prokazovat, že vše probíhalo v souladu s uzavřenou dohodou.

[9] Dále stěžovatel namítá, že napadený rozsudek nedostatečně vysvětluje značnou časovou prodlevu mezi uskutečněným vnosem mobilního telefonu do věznice dne 16. 6. 2023, úředním záznamem ze dne 23. 6. 2023 a odevzdáním mobilního telefonu dne 28. 6. 2023. Znovu rovněž namítá, že mu byl spis předložen nekompletní a bez čestných prohlášení L. W. a dalšího svědka. Zástupci stěžovatele byl až dodatečně předložen kompletní spis, který sice obsahuje zmíněná čestná prohlášení, avšak stěžovatel má pochybnosti o tom, že jsou tato prohlášení autentická. K vedení spisové dokumentace dále uvádí, že na kopii spisu nejsou na některých listinách uvedena čísla jednací. Za vadu řízení považuje i to, že nebyly provedeny navržené důkazy a skutkový stav byl zjištěn neúplně.

[10] Žalovaná se ve **vyjádření ke kasační stížnosti** ztotožnila se závěry městského soudu. Námitka porušení čl. 38 odst. 2 Listiny není dle jejího názoru důvodná, neboť stěžovateli bylo předvolání doručeno, přičemž stěžovatel nevyjádřil vůli se jednání osobně účastnit. Svým postupem se stěžovatel snaží vyvinut, jeho tvrzení jsou však nevěrohodná. V daném případě postupovala žalovaná bez prodlení a řádně zdokumentovala skutkový stav věci.

[11] **Nejvyšší správní soud** přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí městského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[12] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k posouzení kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost je důvodná.

[14] Nejvyšší správní soud se předně zabýval námitkou, podle níž městský soud pochybil, pokud nezajistil osobní účast stěžovatele na ústním jednání. Jestliže by totiž zdejší soud dospěl k závěru, že městský soud ve svém postupu chyboval, a toto pochybení mohlo mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí, řešení dalších kasačních námitek by bylo předčasné.

[15] Podle čl. 38 odst. 2 Listiny „každý má právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům. Veřejnost může být vyloučena jen v případech stanovených zákonem.“

[16] Podle § 42 odst. 2 věty první s. ř. s. „*má-li účastník nebo osoba zúčastněná na řízení zástupce, doručuje se pouze zástupci. Má-li však účastník nebo osoba zúčastněná na řízení něco osobně vykonat, doručí se i jim.*“

[17] Podle § 43 odst. 1 s. ř. s. „*soud předvolává písemně nebo při jednání přítomné ústně. V naléhavých případech může předvolání učinit také telefonicky, telegraficky, popřípadě elektronicky.*“

[18] Podle § 42 odst. 5 s. ř. s. „*nestanoví-li tento zákon jinak, užijí se pro způsob doručování obdobně předpisy platné pro doručování v občanském soudním řízení.*“

[19] Podle § 46b písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“) „*neuveď-li adresát ve svém podání nebo jiném úkonu učiněném vůči soudu adresu místa v České republice, na kterou mu mají nebo mohou být doručovány písemnosti, je adresou pro doručování u písemnosti doručované prostřednictvím doručujícího orgánu, účastníka řízení nebo jeho zástupce c) u fyzické osoby ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve vazbě adresa věznice, v níž vykonává trest nebo vazbu.*“

[20] Podle § 48 odst. 2 písm. a) o. s. ř. „*doručujícími orgány jsou též a) Vězeňská služba České republiky, jde-li o doručování fyzickým osobám ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve vazbě.*“

[21] Podle § 19 odst. 2 věty první vyhlášky č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy „*osoba ve výkonu trestu odnětí svobody, osoba ve výkonu zabezpečovací detence nebo ve vazbě se předvolává a předvádí prostřednictvím příslušného orgánu.*“

[22] Z předloženého soudního spisu vyplývá, že přípisem ze dne 6. 11. 2024, č. j. 6 A 65/2024-37, byl stěžovatel prostřednictvím svého zástupce obeznámen s tím, že podle § 51 s. ř. s. lze rozhodnout o věci samé bez jednání; stěžovatel byl vyzván, aby ve lhůtě dvou týdnů soudu sdělil, zda požaduje, aby ve věci bylo nařízeno jednání. Stěžovatel na výzvu soudu reagoval dne 13. 11. 2024 takto: „*K výzvě soudu ze dne 6. 11. 2024, aby žalobce sdělil, zda požaduje, aby ve věci bylo nařízeno jednání či zda souhlasí s rozhodnutím ve věci samé bez jednání, žalobce sděluje, že požaduje, aby ve věci bylo nařízeno jednání. K zaslanému vyjádření žalovaného zašle žalobce po konzultaci s právním zástupcem svoji repliku.*“ Pod tímto textem se nachází jméno a příjmení stěžovatele; samotné podání bylo odesláno z datové schránky zástupce stěžovatele.

[23] Dne 10. 1. 2025 bylo soudem zasláno předvolání k ústnímu jednání zástupci stěžovatele prostřednictvím datové schránky (č. l. 42); téhož dne bylo předvolání zástupci stěžovatele doručeno. Žalovanému bylo předvolání ze dne 10. 1. 2025 (č. l. 43) doručeno téhož dne. Z referátu ze dne 8. 1. 2025 (č. l. 41) vyplývá, že soud měl předvolání doručit pouze zástupci stěžovatele (vzor č. 27) a žalovanému (vzor č. 14). Jednání se zúčastnil zástupce stěžovatele a žalovaný, avšak bez přítomnosti samotného stěžovatele.

[24] Na tomto místě považuje Nejvyšší správní soud za vhodné vyjádřit se k otázce doručování předvolání osobě, která se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody, neboť případné pochybení soudu je nutné považovat za vadu řízení, jež může mít za následek vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.); k takovému pochybení soud přihlíží z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

pokračování

[25] Nejvyšší správní soud podotýká, že z předloženého soudního spisu nelze postavit najisto, zda městský soud doručil předvolání k ústnímu jednání rovněž stěžovateli do věznice. V průběhu jednání před městským soudem zástupce stěžovatele namítl, že stěžovateli nebyla zajištěna soudem eskorta a v důsledku toho mu bylo odepřeno právo podle čl. 38 odst. 2 Listiny, ačkoliv se jednání chtěl osobně účastnit. Na to předseda senátu konstatoval, že ve spisu není založena žádost stěžovatele. K této věci se městský soud dále vyjádřil v bodě 25. napadeného rozsudku, kde konstatoval, že stěžovatel je zastoupen advokátem a nejsou mu tedy upřena žádná procesní práva, přičemž jeho osobní přítomnost na jednání není nezbytná. Dále uvedl, že stěžovatel „*nedal soudu žádným způsobem vědět, že žádá o zajištění své účasti na jednání, a to přesto, že o nařízení jednání byl včas informován (předvolání k jednání bylo zástupci žalobce doručeno již dne 10. 1. 2025). Z těchto důvodů soud nepovažoval za nutné žalobce k jednání předvolat.*“

[26] Jakkoliv z výše citovaných ustanovení výslovně neplyne soudu povinnost doručovat předvolání k ústnímu jednání přímo žalobci i za situace, kdy je zastoupen, tato povinnost byla dovozena judikaturou. Ústavní soud v nálezu sp. zn. II. ÚS 138/07 ze dne 19. 7. 2007 (N 114/46 SbNU 85) shledal porušení práva na soudní ochranu a na projednání věci za přítomnosti účastníka řízení (čl. 38 odst. 2 Listiny), neboť procesní soud doručil předvolání k jednání pouze zástupci účastníka řízení, nikoliv však také samotnému účastníkovi. Na tento závěr navázal Nejvyšší správní soud i za účinnosti s. ř. s. například v rozsudcích ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 As 107/2008-100, nebo ze dne 29. 3. 2013, č. j. 4 Ads 109/2012-69. Podle ustálené judikatury tedy platí, že pro naplnění práva podle čl. 38 odst. 2 Listiny je nutné, aby o konání jednání byl vyrozuměn nejen zástupce účastníka řízení, ale též přímo účastník; jinými slovy, k ústnímu jednání musí být účastník řízení soudem samostatně obeslán.

[27] Jak již Nejvyšší správní soud shora nastínil, v posuzovaném případě není možné učinit jednoznačný závěr o tom, zda městský soud postupoval v souladu s uvedenou judikaturou a doručil samostatně stěžovateli předvolání k ústnímu jednání přímo do věznice. Ač stěžovatel v kasační stížnosti tvrdí, že mu předvolání bylo ve věznici osobně doručeno, toto tvrzení nemá oporu v soudním spise; za vedení spisu přitom odpovídá soud. Rovněž předseda senátu popřel, že by stěžovateli předvolání zasílal. Z těchto skutečností Nejvyšší správní soud dovozuje, že městský soud s vysokou pravděpodobností hraničící s jistotou stěžovatele samostatně neobeslal a stěžovatel se o nařízeném jednání dozvěděl jiným způsobem. Již tímto počínáním městský soud zatížil řízení procesní vadou.

[28] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá porušení svého práva podle čl. 38 odst. 2 Listiny, protože mu soud neumožnil osobně se účastnit jednání, když mu nezajistil eskortu k soudnímu jednání. Rovněž této otázce se již Nejvyšší správní soud ve své judikatuře věnoval. V rozsudku ze dne 19. 3. 2025, č. j. 1 Ads 189/2024-73, zdejší soud připomněl, že

„(...) je to právě krajský soud, kdo má z vlastní iniciativy zajistit účast účastníka řízení nacházejícího se ve výkonu trestu odnětí svobody. V rozsudku ze dne 29. 5. 2013, č. j. 3 Ads 1/2013-30, Nejvyšší správní soud konstatoval, že: „S krajským soudem není možné souhlasit ani v tom, že bylo jen na stěžovateli, aby si sám zajistil účast při jednání v intencích Řádu výkonu trestu odnětí svobody. Stěžovatel byl rozsudkem Okresního soudu v Liberci čj. 6 T 189/2010-860 odsouzen k trestu odnětí svobody a byl zařazen do věznice s dozorem. Z uváděného Řádu výkonu trestu odnětí svobody neplynou žádné prostředky, které by vězňům,

zařazeným do tohoto typu věznice, zaručovaly možnost opuštění věznice za účelem nařízeného soudního jednání (srov. § 52 vyhlášky 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody). Ani upozornění na odlišný režim dle s. ř. s. a § 202 odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), není namístě. Zásada osobní účasti účastníka řízení, který o účast na jednání soudu projeví zájem, totiž platí stejně v jurisdikci správního soudnictví jako v případě soudnictví trestního nebo civilního. Bylo tedy na krajském soudu, aby osobní účast stěžovatele na jednání zajistil. Krajský soud přitom mohl přistoupit buď k odročení jednání dle § 50 s. ř. s., nebo stěžovatele předvolat a eskortou jej nechat na jednání soudu dopravit. Z toho lze dovodit závěr, že pokud krajský soud osobní účast stěžovatele nezajistil, zatížil řízení významnou vadou.'

Ze shora citovaného rozsudku vyplývá, že krajský soud je povinen z vlastní iniciativy umožnit osobní přítomnost účastníka řízení, který se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody a projeví o jednání zájem. K tomu mohl krajský soud využít buď eskortu Vězeňské služby, nebo – s ohledem na výkon trestu odnětí svobody stěžovatele – využít možnosti videokonferenčního přenosu dle § 102a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, přiměřeně užitého dle § 64 s. ř. s. V soudní praxi je přitom zcela běžné, že soud požádá věznici o zajištění videokonference, neboť věznice tímto technickým vybavením zpravidla disponují (srov. např. rozsudek NSS ze dne 23. 7. 2024, č. j. 3 As 306/2023-27, body 26-28).“

[29] Citované závěry zcela dopadají i na případ stěžovatele. Městský soud však žádnou z uvedených možností k zajištění účasti stěžovatele (toho času ve výkonu trestu odnětí svobody) na soudním jednání, nevyužil. Konstatování městského soudu, že stěžovatel si „nepodal žádost“, je mimoběžné. Ostatně žádost o provedení eskorty osoby ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody podává soud. Je tedy procesní odpovědností soudu, aby zjistil, zda osoba ve výkonu trestu odnětí svobody trvá na ústním projednání věci, zda se tohoto jednání chce osobně účastnit a případě jí tuto účast reálně umožnit.

[30] V nyní souzené věci stěžovatel jasně trval na tom, aby městský soud nařídil jednání. Městský soud se však vůbec nezabýval tím, zda se stěžovatel jednání chce osobně účastnit a rovnou jeho zástupci doručil předvolání (k tomu viz výše). Se stěžovatelem vůbec nekomunikoval, a to ani prostřednictvím vězeňské služby. Lze proto shrnout, že pokud městský soud nedoručil předvolání k jednání rovněž (samostatně) stěžovateli a zároveň nezjistil, zda má stěžovatel zájem osobně se zúčastnit jednání (případně mu nezajistil eskortu z místa výkonu trestu odnětí svobody či videokonferenční přenos), nemohl přistoupit k projednání věci bez osobní přítomnosti stěžovatele (obdobně srov. shora citovaný rozsudek č. j. 1 Ads 189/2024-73, bod 16). Pakliže přesto městský soud provedl ve věci jednání bez účasti stěžovatele, porušil tím jeho právo podle čl. 38 odst. 2 Listiny. V tomto ohledu je třeba odmítnout názor městského soudu, že procesní práva stěžovatele byla zachována, neboť byl v řízení zastoupen. Je totiž výsostné právo účastníka řízení osobně se zúčastnit soudního jednání, přednést soudu svoji argumentaci, vyjádřit se k prováděným důkazům (tj. právo být slyšen) a případně svým postojem přímo ovlivnit rozhodnutí soudu.

[31] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že řízení před městským soudem bylo zatíženo vadami, které mohly mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci. Vzhledem k tomu, že již výše uvedené důvody postačují ke zrušení napadeného rozsudku a zároveň nelze předjímat další průběh řízení před městským soudem, není na místě zabývat se zbylými

pokračování

kasačními námitkami. Z téhož důvodu se soud nevyjádřil ani k přiloženému čestnému prohlášení L. W.

[32] Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo, než rozsudek městského soudu zrušit podle § 110 odst. 1 s. ř. s. a věc mu vrátit k dalšímu řízení. V něm bude městský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku. Jeho úkolem tudíž bude především odstranit procesní vady řízení a umožnit stěžovateli řádné uplatnění jeho procesních práv.

[33] V novém rozhodnutí městský soud rozhodne rovněž o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 ods. 3 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 19. září 2025

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu